

23943

Evrım RİZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Prof. Dr. Kemal Memişoğlu tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 11.02.2025

Evrım RİZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Pestisitler, tarımsal üretimde verimliliği artırmak ve zararlı organizmalarla mücadele etmek amacıyla yaygın bir şekilde kullanılan kimyasal bileşiklerdir. Ancak bu maddeler, yalnızca hedef alınan organizmalara değil, aynı zamanda çevreye ve insan sağlığına ciddi zararlar verebilmektedir. Toprağın, su kaynaklarının ve havanın kirlenmesine neden olan pestisitler, ekosistem dengesini bozarak biyolojik çeşitliliği tehdit etmekte ve bu kirlilik, tarım ürünlerinden sofralarımıza kadar ulaşan gıda zinciri boyunca risk yaratmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), pestisitlerin ani zehirlenmelere yol açabileceğini; uzun vadede ise nörolojik hastalıklar, endokrin sistem bozuklukları, üreme sağlığı sorunları ve çeşitli kanser türleriyle ilişkilendirilebileceğini raporlamaktadır. Bu tür çevresel kirleticilerin insan sağlığı üzerindeki etkileri, özellikle tarım işçileri, kırsal kesimlerde yaşayanlar ve gıda tüketicileri açısından endişe vericidir. Hassas gruplar arasında yer alan hamileler, çocuklar ve yaşlılar ise bu etkilerden daha fazla zarar görmektedir.

Türkiye'de pestisit maruziyetine bağlı sağlık sorunlarının kapsamı ve halk sağlığı üzerindeki uzun vadeli etkileri hakkında yeterli veri bulunmamaktadır. Nitekim, 31 Ocak 2025'te yayımlanan 2023 Sağlık İstatistikleri Yıllığında pestisit kaynaklı zehirlenmelerle ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Bu eksiklik, kamuoyunun çevre ve sağlık üzerindeki riskler konusunda bilinçlenmesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, Avrupa Komisyonu'nun 2024 yılı Gıda ve Yem için Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) verilerine göre, Türkiye, pestisit kaynaklı ihlallerde Avrupa'ya gıda ihraç eden ülkeler arasında ikinci sırada yer almıştır. Bu bildirimlerin %57'si "ciddi risk" kategorisinde değerlendirilmiş ve ihraç ürünlerinin geri çevrilmesine neden olmuştur.

Pestisitlerin çevre kirliliği ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri dikkate alındığında, Türkiye’de bu kimyasalların kullanımına ilişkin denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, halk sağlığını korumaya yönelik önleyici politikaların hayata geçirilmesi ve bu alandaki verilerin şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılması zorunlu hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde, son beş yıl içerisinde pestisit maruziyetine bağlı olarak acil servislere başvuran kişi sayısı kaçtır? Aynı dönemde, pestisit zehirlenmesi nedeniyle hastanelerde yatarak tedavi gören kişi sayısı nedir?
2. Son beş yılda pestisit kaynaklı sağlık sorunları nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı kaçtır? Pestisite bağlı ölümlerin illere göre dağılımı nedir?
3. Pestisit zehirlenmelerinin yaş grupları ve cinsiyet bazında dağılımına ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılan epidemiyolojik bir analiz mevcut mudur?
4. Türkiye’de pestisitlerin sağlık üzerindeki akut ve kronik etkilerini izlemek amacıyla Bakanlığınız bünyesinde merkezi bir kayıt sistemi mevcut mudur?
5. Pestisit maruziyetinin uzun vadeli sağlık etkilerini belirlemek için Bakanlığınız tarafından yürütülen veya desteklenen bilimsel araştırmalar var mıdır?
6. Pestisit maruziyetine bağlı halk sağlığı risklerini azaltmaya yönelik farkındalık oluşturma ve eğitim çalışmaları yürütülmekte midir?
7. Sağlık Bakanlığı, pestisit zehirlenmelerinin önlenmesi ve sağlık etkilerinin azaltılması için diğer ilgili kurumlarla (Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı vb.) iş birliği yapmakta mıdır?